

נייע יידישע

פעסטער צייטונג

דיועום בלאטט ערשיינט דריימאל וואָכענמוליק... פֿיר עסטערייכ-אונגארן... 8 גולדען ע.וו. 4 גולדען ע.וו. 2 גולדען ע.וו.

אויף דיועום צייטונג קאנן מאַכן יעדן מאַנגל פֿיר ענדוס ערירען... דער פֿירער פֿונעם פֿירער פֿונעם פֿירער

№r. 87, ערסטער יאהרנאנג. פּעסטא. מיטטוואָך, ח' כסלו התרמ"ה. Budapest, den 26. November 1884.

לא און דען זינג דאָס אַנגעטראָנען אָדער אַבער, דאָס בייזע העררען איבער אַינגעקאָממען, אַין דער פֿראַגע זיך רעזערווירט צו פֿערהאַלטען, וועטהאַלב הערר טעלעסקן אים אויסשוסעט בלאָס זינגע פֿערוואַלדיגע איבערצייגונג צום אויסדרוקע געבראַכט האַט!

דאָך עס וויל דעם וויא אַמטער דער מיניסטר-פֿראַזידענט האַט דער נאַנצען דעבאַטע אַי-בער דיועון פֿונקט אַיין ראַשעס ענדע בערייטעט, אַינדעס ער פֿאַלגענדע פֿאַססונג בעאנטראַמט: צור פֿערטרעטונג דער ייִדישען קאָנפֿעססאַן אים אָבער-הויזע ווירד אַיין גייסטליכער אָדער וועלטליכער געמיינדע-פֿאַרשטאַנד ערנאַנט! — דיועזער אַנטראַג וואַרדע אַים אויסשוסעט אַיך אַנגענאַמטען. עס בלייבט אַלואַ דאַביאָ, דאָס דאָס ייִדישע קאָנפֿעסס-סאַן אים אָבער-הויזע נור אַיין נען פֿערטרעטער פֿערהאַלטען ווירד! — עס לאַסט זיך ניכט אַין אַברעדע שטעללען, דאָס הערר פֿאַן מ'ס אַ אַיך היער זינגען שאַרפֿזיין גלאַנצענד כּעוואַהרס האַט! וויא וויר בערייטעט אָבען מיטטהעילטען, לויטעטע יא דער אַנטראַג דעס רעפֿערענטען: „אויך גייסטליכער אָדער וועלטליכער פֿאַרשטאַנד דער אַיראָפּעאישען קולטוס-געמיינדען! — דאָס קאַנטע צוויי קאַ דאַרזיף געווייזען, דאָס עס צוויי יאָר לויט קולטוס-געמיינדען ניכט, אַיין פֿאַלגע דעססען פֿאַן אַיין נעם פֿאַרשטאַנדע זאַמטליכער אַיראָפּעאישע-טישער קולטוס-געמיינדען נאר ניכט דאָס דער זיין קאַן! — דעסחאַלב זאַנטע הערר מיפֿאַ: „אויך גייסט-ליכער אָדער וועלטליכער אַיראָפּעאישער געמיינדע-פֿאַרשטאַנד! — אונד האַט היעמיט דער נאַנצען דע-באַטע דאָס שפּיטע אַבערבּאַכען פֿרייליך בלייבט נאָך דער וועג אַפֿשען, אים פֿאַרלאַטעטע זעלבסט פֿיר דאָס אַפֿפּעל-פֿערטרעטונג פֿריינדע צו עווינען, ליידער אַיזט דאָס זאַכע נעמענער זענער שוועריג, נאַכדעם הערר פֿאַן מ'ס אַ אים אויסשוסעט אַיין דער אַנגעלעגענהייט בערייטעט שטעלען פֿאַל-גענאַמטען האַט!

דער אַנטי-סעמיטיסמוס.

אין וויען רענט זיך דער אַנטי-סעמיטיסמוס וויעדער אַין רעכט אונדזימליכער געשמאַלט. דער זינג, דען דער זויבערע ריטטער פֿאַן שאַנערע אַין זינגעס פֿרעס-פֿראַצעסעט געגען דאָס, וויענער מאַג-בלאַטט" אונד דאָס פֿאַרשטאַדט-צייטונג בעקאַנט. לויך פֿאַר וועגינגען זאַכען דאַפֿאַן געטראַגען, האַט דאָס אַנטי-סעמיטישע געזונדעל צו נייען וויהעלרעיען אַיראָפּעאישע אונד אַנגעשאַרנט. אַינע וויענער דעפֿעשע פֿאַס 24 דיועום מעלדעט געמלך פֿאַל-גענדעס: „היינע וואַרדע היער אַינע פֿאַלקס-פֿערזאַמט-לויג אַבערהאַלטען, דאָס פֿאַן עטווא 2000 פֿערוואַנגען בעזוכט וואַר אונד אַינען אַיסערסט שטרימישען פֿערוואַנגען. עס האַנדעלטע זיך היעבייא אום דאָס אַיפֿשטעללונג פֿאַן קאַנדידאַטען צור וואַהל אַין דאָס האַנדעלס-קאַממער, וואָ אַינזע שטעללען אַין לעמט-טערער צייט אַין ערלעדיגונג געקאַממען זינג, דאָס פֿערזאַמלונג וואַרדע פֿאַן דעם צענטראַל-וואַהל-קאַמיטע דעם היעווען זאַגענאַמטען. געקאַנעט שאַפֿטט-טאַנעס אַיבערזעפֿען. — דער פֿראַזידענט דיועום וואַהל-קאַמיטעס, הערר רייכטראַדעם-אַב-געאַרדעטער ל א ב ל י, עראַפֿעטע דאָס פֿער-זאַמלונג מיט אַינער געוואַהליכען אַנטפֿראַכע, דאָס ניכטס אַנטי-סעמיטישעס ענטהעלט. דאַן

דער 21-ער אויסשוס אינע זיטונג אונד בענאן דאָ שפּעצאַל-דעבאַטע איבער דען געזעצ-ענט-וואַרף, דאָ רעפֿאַרס דעס אָבער-הויזעס בע-טרעפֿענער. ביים פֿונקט 14, דער דאָ פֿערטרעטונג דער ייִדישען קאָנפֿעססאַן בעהאַנדעלט, בעאנט-טראַנטע דער רעפֿערענט הויזע לאַנג פֿאַלגע-דע פֿאַססונג: „אויך גייסטליכער אָדער וועלט-ליכער פֿאַרשטאַנד דער אַיראָפּעאישען גע-מיינדען! — הערר פֿאַן מ'ס אַ אַיין ערקלאַרע, דיועון אַנטראַג אַנגעוועהען, בעמערקטע עראַך, דאָס עס קיינע אַנגעוועהעטע מאַזאַשע קורכע" ניכט! — וויא היערוס צו ערוועקען ווירדע עס הערר סאַנטאַנה ליעבער געוועהען האַבען, ווען דאָס ייִדישע קאָנפֿעססאַן אים אָבער-הויזע נאר קיינע פֿער-טרעטונג ערהעלטעט, וויל זינגער מינגע נאָך אַין אונגאַרן אַינע „אַרנאַזירטע מאַזאַשע קורכע" נאר ניכט פֿאַרהאַנדען. רייכטיג אַיזט נור זאַ פֿעל, דאָס אַינע, מאַזאַשע קורכע" גרונדעס אויף דעם נאַנ-צען ערדע-גרונדע פֿאַרהאַנדען אונד אַינע זאַלכע אויך נאר ניכט דענקבאַר! דאַפֿיר האַט אַבער דאָס ייִדישע קאָנפֿעססאַן אַין אונגאַרן צוויי אַ אַרנאַזירטע פֿאַרשטאַנדען, דאָ אַרטהאַדאָקסע אַלס דאָס נעאַלאַגע פֿאַרטייאַיע אויף גרונד אַינעס אַינענען לאַנדעס-אַרנאַזיאַצאַנס-שטאַטוס זיך קאַנפֿעססאַרעט האַבען! — מאַרזיין זייקאַ בעניטע-טע דיועום זעלענענע אונד בעאנטראַמטע דאָס ער-גענענג צוויי יאָר ייִדישער מיטגלידער פֿיר דאָס אָבער-הויזע, דאָס עס צוויי יאָר לויט ייִדישע געמיינדען ניכט!

עס אַיזט זאַנדערבאַר, דאָס אַיך זויי קאַ דען אויסדרוק צווייטערייאַ ייִדישע קאָנפֿעססאַנען" ניכט געברויכען וואַלעט, וועטהאַלב זיין אַנטראַג דענן אויך קיינען טעפֿערען אַינדרוק מאַכען קאַנג-טע, ווען ניכט דירעקט אונד מיט פֿאַללער בע-שטימטעס בעהויפטעט ווירד, דאָס אַין אונגאַרן פֿאַקטיש, צווייאַ ייִדישע קאָנפֿעססאַנען" בעשטע-דען דאַן קאַנן מאַן אויך קיינע צווייאַ ייִדישע פֿער-טרעטער פֿאַרדען מיט דעם בלאַסען הינווויזן אויף דען אומשטאַנד, דאָס צווייטערייאַ ייִדישע געמיינדען עקססטרען; וואַלעט מאַן דאָ פֿערשידענהייטען דער געמיינדען בערייקויטענען, דאַן מיסטע מאַן פֿאַלגעמיט דריי אַ ייִדישע פֿערטרעטער ער-גענענען, געמלך: פֿיר דאָ אַרטהאַדאָקסען פֿיר דאָ נעאַלאַגען אונד פֿיר דאָ שטאַטוס-קוואַ-געמיינדען! — מיט אַינעם וואַרטע: הערר זויי קאַ, דער אַלס אויסגעצייכעטער ראַסאַנ-פֿאַרשטעללער אונד דעלדע כּאַראַקטער אַלגעמיין געפֿיערט ווירד, אַיזט בעקאַנטמלך אַיין הערצליך שלעכטער פֿאַל-טיקער, אונד זאַ געשאַה עס, דאָס ער זינגען אַנטראַג-ווענען ערענגענג צוויי יאָר ייִדישער פֿערטרע-טער זאַ אונגעקלעט כּעגנרעדעטע, דאָס ער דורכ-אויס קיינע אַנקלאַנג פֿינדען קאַנטעט. שטעפֿאַן טעלעסער פֿירטען קאַנטעט. דען אויך גלייך דא-רויף, דאָס עס זינגער אַנוכט נאָך בייא נור אַיין-געם ייִדישען פֿערטרעטער בלייבען מאַנע! — וויר גלויבען, דאָס הערר אַיזדאָר אַוּל אַמ אַנף מיטגלידער דער דורכפֿירונג-קאַממיטעס אַין אונד פֿראַזע דער אַרטהאַדאָקסען געמיינדע אַין גראַס-וואַרדן, דער מיט שטעפֿאַן טעלעסער נאָהער בע-קאַנט אַיזט אויך דיועון לייכט האַטעט אַינדרוקען קאַנגען, פֿירליך אַיזט הערר סאַלאַמאַן לאַווי פֿראַזעס דער גראַס-וואַרדינער קאַנגעס-געמיינדע, מיט העררן טעלעסער ניכט מנדער בעקאַנט. מאַג-ליך אַלואַ, דאָס דער גראַסערע אַינפֿלוס דעם העררן

דאָס ייִדישע קאָנפֿעססאַן אים אָבער-הויזע.

פֿערהאַנדלונגען אים 21-ער אויסשוסעט. — וויא עס ליידער נעמענער קאַנפֿעססאַרעט ווער-דען מוס זינג אַללע שרומטע דער אַרטהאַדאָקסען ווירען אַין דיועון פֿראַגע ער פֿאַל אַ ז אַ ז גע-בליעבען, ניכט נור דאָ מיטגלידער דער דורכ-פֿירונג-קאַממיטעס אַיך זאַנדערן אויך צאַהלרייכע אַינפֿלוסרייכע מאַנער, דער אַרטהאַדאָקסען ווירע-הייט אַנגעהאַרענע, אַיזט דען פֿערשידענען געגענ-דען דעם לאַנדעס, זינג פֿאַלגע דער אַנגענעג-דער פֿרייטאג-נוממער דען „נייען ייִדישען פֿעסטער צייטונג" נאָך דער הויפטשטאַדט געקאַממען, אום בייא דען אַינגעלענען מיטגלידערען דעם 21-ער אויסשוסעט דאַהין צו ווירקען, דאָס דאָ ייִדישע קאָנפֿעססאַן אים אָבער-הויזע צוויי אַ פֿער-טראַטעטער פֿערהאַלטען זאַל, סערהערע דיועזער הער-רען האַבען אויך אַנווערע דעראַקצאַן מיט אַיהרעס בעזוכע בעהררס וויר האַבען עס נאַטירליך ניכט אַינשטעללעטען, דען פֿיר אַיהרע איבערצייגונג קיינע אַפֿפּער שיינענען מאַנער מיט וואַה אונד טראַט מיטשפּענען, צווייאַ זענער אַיפֿפֿעללע מיטגלי-דער דער אַרטהאַדאָקסען פֿאַרטייאַיע רייכע גרונ-דע צווייטערייאַ קאַשוי, דאָס זיך אום דאָ וואַהל וויר-קאַיזע צום דעפֿוטירטען גראַסע פֿערדינעטע ער-וואַרבען, פֿערהאַבען דיועזער טאַנע בייא דעמטעלען פֿאַר, דער אַיזנען דאָס דערויכערונג גאַב, זינגערויטס אים אויסשוסעט דען אַנטראַג צו שטעללען, דאָס דער ייִדישען קאָנפֿעססאַן אַין אונגאַרן צוויי אַ פֿערטרעטער געוואַהרט ווערדען מאַנען, נאַכדעם-דאָס אַיזט געווינגע צווישען אַרטהאַדאָקסען אונד נעאַלאַ-גען היעטע אַ אַינע פֿאַללעגענע טראַטאַכע אַיזט, דאָס ניכט סערהר וועגענעלינגעט ווערדען קאַן! אויך דאָ אַיבירען העררען מאַכטען בייא דען אַי-גען נאַהע גערעכענען מיטגלידערען דעם אויסשוס-טעם אַללע עס מאַגליכע אַנטפֿערענענען נאָך דע-זען רייכטונג הין, אַנווער ראַטאַ גינג דאַהין, דאָס אַינע דעפוטאַצאַן ביים מיניסטער-פֿראַזידענטען זעלבסט פֿאַרשפּעקע, דאָס דאָ דיועזער, אַלס דער שאַפֿער דעם געזעצ-וואַרפֿעס איבער דאָס רעפֿאַרס דעם אָבער-הויזעס, פֿעללייכט אַ לייכ-טעסטען צו וועגינגען וואַרע, מיט אַינעם פֿערדער-שטריכע אַן זינגער אַרבייט אַינע קיינע פֿעראַ-דערונג פֿאַרזענעהמען אונד בייא דעם פֿונקטע דער פֿאַן דער פֿערטרעטונג דער „ייִדישען קאָנפֿעססאַן" שפּיטע אַנטשאַפֿט אַ אַינפֿאַך 2 היעצייטליכען דאָך אַיזט דיועזער דעפוטאַצאַן אַיזט ניכטס געוואַרדען אַיזט געווינגען, וויא וויר ניכט פֿערהאַלטען מאַנען אונד וואַס אַיזט דאָס רעוולטאַט אַלל דיועזער אַן אונד פֿיר זיך רעדליכען, דאָך פֿלאַנלאַזען אַנ-שטערענגענען? — אַם 24 דיועום, אַבענדס, היעלט

וואַנען וויר אונס מיט געטעיהילט, דאָס דער ערשטע בעריינדער אונד דער „שומרי הדת-קאַנצלייא" פֿערוואַלדיך שאַן פֿאַר פֿילען מאַנען בייא זויי קאַ, וואַה דעם ער דען שטאַנג פֿונקט דער אַ-טהאַדאָקסע קלאַר אַויסאַיאַנדערזעצט, דען זויי קאַ דען אויך פֿאַללאַקטען מיטגלידעטע, דיועזער מאַנן, אַיזטס היעטן מיטאַרבייטע דעם אַונטער וויקאַים רעדאַקצאַן ער-שינגענען, האַן, שטעהט בייא דעם אַלגעמיין געפֿיער-טען שריפט-שטעללער בעקאַנטמלך אַין בעוואַנדערע נוממט; אונד האַט דיועזער נומם פֿאַרזענליך אַין פֿאַלגע דער אַינ-טעווענען דעם ערוואַהנען היערן אים אויסשוסעט דאָס וואַרט צו נוממען דער אַרטהאַדאָקסען אַיפֿפֿעססונג ערהאַבען.

אנפערמרויט האבען קיינען שארען ערליידען דא
דיא אויפזיכט-ראטע, וועלכע בעפן קיינע עני-
גענדע אויפזיכט איבערן אללעס ערעמעצן מיססען.
אלליין מרוריג איז עס אימטערהוי, דאס איינע זאלכע
פערלאטערטע געלד-וויטהשאפט אין אונגארן
איבערהויט מאגליך איז! וויא פילע קאמיטאט-
געלדער אונד וויא פילע פאסט-געלדער זינד אין
יינעמער צייט בערייט געשטאנען ווארדען! דא
זאלטען דאך זייטעס דער רעגירונג אי-
נע שטרענגע אופזיכט געבאט ווערען!

ע צוויי מיליאנען קארן
— פערבראנט (1) וויא אים ווען געמעלדעט
ווינד, איז אויף איינע פאסט-וואונען דעם ווינע-פא-
רוער נאכט-צונעם פיער אויסגעבראכען אין פאלע
דעסען זאמטליכע בריעפשאפטן אונד ווערטה-
פאפער אים בערשאנע פאן 2 מיליאנען מארק
אין אפער דער פלאמען ווארדען. דער שטאט
מוס נאטירליך דען שארען ערעמעצן אונד צוואר
— אים דען שארען דער שטייער-טראגע!

יודען, אים טאלא ווינד פאן 20 דיעזעס
איבער פאלגענדען שיער-ערענענדען פאלל-בע-
ריכטעט: אין יידישער הויזער, נאמעס שטערן,
ניג דיעזער טאנע פאם סענסארדער מארקט
נאך דעם דארפע מאזש, וואך עס אים וויטה-
הויזען איבערנאכטעטע. אז דער פיה בעמערקטע
שמערן, דאס איהם דער וויטער-ראק פעהלע.
ער שמעללעט דען וויטה-הויזער דארבער צור
רעדע: דאך דיעזער ערווערעט: "איך פערמטעה
דאס דער ריבע ביער א קורטא, דער
געבראט אבער דער אים וויטה-הויזען וואר, דען
וויטער-ראק וועגעטראגען האבען דורפטע...
אנשטאטט אן דען ארטס-ריכטער וך צו ווענדען
בעניג נון שטערן דאס אינפארזיכטיקייט אינד
אילטע אין דא וואהנען דעם ערוואהנען קורטא,
אום איהן צו פראגען: אב ער ניכט זיינען ראק גע-
נאמען האבען? דער ביער אינשטיטעטע ניכטס,
זאנדערן ערגירפ איינע מיט-נאבעל אונד שפאל-
טעטע דעם וידען דען קאפף, זאך דאס דערעלכע
זאפארט מארקט צוזאממענשטייערעט. דיא לייכע דעם
אונגליקליכען ערמארדעטען ווארדע נאך טאלא
געבראט אונד פאנד הייטע דיא בערדינגע אונ-
טער גראסער טהיילנאהמע שטאט. — זא ווייט
דער מרוריגע בעריכט. דאס טאלנאר קאמיטאט
איז בעקאנטליך זיט יאר אונד מאן דער שיי-
פלאט אנט-סעמטעריען העטערדיגען געוועזען.
דאס דער ביער קורטא און איינע וידען איינ-
פאך דעם איינע מיט-נאבעל ערמארדעטען איז
איינציג אונד אלליין דען פערדערליכען לעהרען
צו פערדאנקען מיט וועלכען אישטיגען אגאר, ווער-
האווא אונד איהרע געזונגעס-גענאסען דאס גע-
מיטה דער אינפאלטיגען לאנדעס-בעפאלקערונג
פערניפטעטע האבען איך דיעזער מרוריגע פאלל
זאלטען דיא אונגארישע רעגירונג אנשפארען-
מיט דעם געפארליכען אנט-סעמטיסמוס ענדליך

גרינדליך אויפצוריימען. דיא פערמארדעטע
צעלנער ווענע-פליגערער זייטעס דעם בעריכטעס
געניגט ניכט; דיא רעגירונג מוס אין מיטעל אי-
פונדען אום דאס אבעל מיט דען ווארצעלן אין
פיר אללעמאל צו פערניכטען! — נאכט-אנליך ווירד
נאך געמעלדעט, דאס דער ערמארדעטע שטערן
אין קורטא אום קאלאטש וואר, דער ערסט
פאך 6 מאנאטען געהאראטע האט!

ע ניי ארין הקדושה וויר ווערדען ער-
זוכט פאלגענדעם מיטצוהיילען: אלל יענע, וועל-
כע געוואהנט ווארען, דיא נדבות לעני ארין הקדושה
אן הגאון הצדיק מ"ה מנחם פינעטה זצלה"ה צו זענ-
דען מאנען פאן נון אב דיא דיעפאלליגען שפע-
דען אן הרב הגדול מ"ה משה פינעטה נ"ה
ממלא מקום אביו המנוח הצדיק בק"ק דע ע ש
ע"א. געלאנגען לאסען דער אין גלייכער ווייזע, וויא
אביו המנוח הצדיק זצלה"ה דיא פרווידורדיגעטע
טהאטיקייט אים אימטערעסעטע אונדער גלויבעס-
גענאסען בארין הקדושה עטוויקעלט!

ע ניי ארין הקדושה וויר ווערדען ער-
זוכט פאלגענדעם מיטצוהיילען: אלל יענע, וועל-
כע געוואהנט ווארען, דיא נדבות לעני ארין הקדושה
אן הגאון הצדיק מ"ה מנחם פינעטה זצלה"ה צו זענ-
דען מאנען פאן נון אב דיא דיעפאלליגען שפע-
דען אן הרב הגדול מ"ה משה פינעטה נ"ה
ממלא מקום אביו המנוח הצדיק בק"ק דע ע ש
ע"א. געלאנגען לאסען דער אין גלייכער ווייזע, וויא
אביו המנוח הצדיק זצלה"ה דיא פרווידורדיגעטע
טהאטיקייט אים אימטערעסעטע אונדער גלויבעס-
גענאסען בארין הקדושה עטוויקעלט!

נעשעפטס בעריכט.

— ווינער פרוכט-פרייע פאן 22 נאוועמבער. —

קרי	בז	9	נולד	30	קרי	בז	78	קלאגרי	פאן	8	נולד
פאן	8	נולדען	10	קרי	בז	8	נולד	90	קרי	בז	78
בז	80	קלאגרי	פאן	8	נולדען	49	קרי	בז	9	נולדען	10
שלאוואקיי	76	בז	77	קלאגרי	פאן	8	נולד	20	קרי	בז	8
8	נולד	5	קרי	בז	78	קלאגרי	פאן	8	נולד	5	קרי
קרי	בז	8	נולד	90	קרי	בז	8	נולד	71	קלאגרי	פאן
פאן	8	נולד	8	נולד	55	קרי	בז	8	נולד	77	קרי
בז	80	קלאגרי	פאן	8	נולד	60	קרי	בז	8	נולד	95
טעיטינאווארע	פער	קאקאבער	נאך	עבער	9	נולד	06	קרי	בז	9	נולד
בז	9	נולד	10	קרי	בז	8	נולד	59	קרי	בז	8
נולד	55	קרי	בז	100	קלאגרי	פאן	8	נולד	55	קרי	בז
קרי	בז	8	נולד	30	קרי	בז	71	קלאגרי	פאן	8	נולד
פאן	7	נולד	85	קרי	בז	8	נולד	15	קרי	בז	73

שער 70 בז 73 קלאגרי פאן 7 נולד 55 קרי בז 7 נולד 90 קרי
נ ע ר ס ט ע. שלאוואקיישער צו 8 נולד בז 10 נולד
15 קרי: עסטעריישישע פאן 7 נולד 25 בז 8 נולד 50 קרי.
קוקורויץ. אונגארישער פאריאהרינער פאן 7 נולד
60 קרי: בז 7 נולד 7 קרי: אונגארישער היירינער פאן 6
נולד 30 קרי: בז 6 נולד 40 קרי.
הא פער 6. אונגארישער ערקאנטיל פאן 6 נולד 85
קרי: בז 6 נולד 95 קרי: גערייטער פאן 7 נולד 15 קרי
בז 7 נולד 80 קרי: פער פרייהאדער פאן 7 נולד 10 קרי: בז
7 נולד 15 קרי.

ווייזע נעמעהל. נומ' 1 פאן 18 נולד בז 19
נולד: נומ' 2 פאן 17 נולד בז 18 נולד: נומ' 2 פאן 16
נולדען 50 קרי: בז 17 נולדען 50 קרי, נומ' 3 פאן 16 נולד
בז 17 נולדען.

קארנעמעהל. נומ' 1 פאן 13 נולד 50 קרי: בז
14 נולד 50 קרי: נומ' 2 פאן 11 נולד 50 קרי: בז 12 נולד
50 קרי: אללעס פער 100 קלאך.
דער פעסטער געשעפטס-בעריכט פאלגט אין
נאכטער נומער.

דאס ווערק, תולדות גדולי ישראל, אין אומ-
שלאג בראשית איז ביא אונס פיר 50 קרי: צו ער-
האלטען: דיא ערצעהלונג, מאנטע היה, דיא לאנד-
רעבעצין, עבענפאללס אין אומשלאג בראשית.
פיר 30 קרי: דאס פארטראט דעם סיר מאנעס מאן.
טעפארע אום 20 קרי.

נייא אימטערענדע אבאגענטען דיא
האלטען אללע דרייא גענעשטאנדע, זאווין ער-
בוזער ערשינענען 14 פארטענענען אינזעיעס
פאלליעטאנס. דער בעקעהרטע פלאנאך: גראסיס
ציענענדעט. — אבינע נאכענדונגען קאנען נור זא
לאנגע געוואהרט ווערדען, אלס דער קליינע פאך-
ראטהע ערלייבט.

אללע צושפריסען, וענדונגען אונד בעשטעל-
לונגען, זאווין פערענעיאציעס-געלדער פיר דיא גייע
יידישע פעסטער צייטונג, זינד צו ארדעסירען אין:

Moritz Burian in Budapest.
דייעו אינפאכע ארדעסע נעניש פאלקאקסען, אונד איז
איינע גענויערע בעצייכונג אונגארטווי.

לאקטא-ציערונג פאן 22 נאוועמבער 1884.

בורדאעסט	63	6	38	53	88
ליניץ	52	3	51	76	10
טריעסט	1	58	79	72	53

פיר דיא ערקאנען פערמארדעטען: מי עהרענטייל.

הערמאן רעניא
סילאר-שאמלי
ווינבערגער שאמ
דעעש
פערלאבטע

קור-זטאבעללע פאן 22 נאוועמבער.		פיר-זטאבעללע.	
קרי	בז	קרי	בז
124	75	100	—
184	75	5	76
143	50	5	74
173	50	9	70
172	50	9	70
115	50	11	96
114	50	9	99
115	90	59	95
123	70	123	75
39	—	—	—
23	25	—	—
178	—	—	—
49	75	—	—
115	—	122	75
19	—	93	60
19	—	89	45
18	75	103	50
41	50	96	25
37	75	143	—
18	50	101	—
55	—	100	—
21	50	100	—
50	—	101	50
23	50	—	—
68	—	98	25
128	—	32	25
28	—	—	—
38	50	101	50
13	50	—	—
7	—	101	20

נער צו בלענדען, אלליין דונס אונד רויך פערציע-
הען זיך אלסבאלד — אונד דאס לאנד ווירד דאן
מיט יענען העררען ביטטערע אברעכנונג
האלטען, דאס איז אונזער פרייהייטליכע שאפ-
פונגען ניר לערע פראצען אונד ניכט מע פערשפרע-
בונגען ענבאפען האבען!

פערשידענע נייאניקייטען.

* (אויס דעם אונגארישען)
רייכט אנטאנע. נעסמערן היילט אונד אונגארי-
שע פארלאמענט איינע זיטצונג, דאס וועט אנטע-
רעסאנטעס באט. דאס הייפט-עראיניגס בילדעט
דיא אונטערברייטונג איינער נעזעטצעס-פארלאנע
וועגען פעניאנירונג דער שטאטס-געאמען אונד
שטאטס-דינער. אויך איבער דיא וויציאל-באה-
גען גראנ-נאנא-אפאלישאנא אונד גראסווארדי-
וואשקאה וואורדען נעזעטצע-ענוויורפע איינעבראכט.
דיא קראאטישע דעפוטירטע ערשינען אין דער
נעסמערן זיטצונג צום ערסטעמאלע אים פארלא-
מענטע, נאכדעם זיא טאגס צופאר ביא דען פער-
שידענען מיניסטערן אירע אויפוארטונגען גע-
מאכט שאנד אירע אנהאלליכקייט אין דען אונגא-
רישען אונד צום אויסדרוקע געבראכט. דיא מי-
ניסטער אירערוויס האבען איהנען דיא פערזיכע-
רונג געגעבען, אללעס מאגליכע צו טהון, וואס צום
אויפבלייען קראאטישע געאייגענט אונד איהנע
דאס היידערן דיא אונטערעסען אונגאריש איינע
שאדונגען ערלייען זאלטען!

* (אויס צייכנונג איינעם יי-
דישען קאפיטאנס.) דאס נעסמערן
אמטס-בלאטט מעלדעט: "זיינע מאיעסטע האט
דעם קאפיטאן אין דער האנדעלס-מארינע, הערן דא-
וויד קליין, פיר דיא רעטמונג איינע מענשען-
לעבענס דיא גאלדענע פערדיענסט-קרייז פער-
לייערען. — הארע קליין איז אין געברענגער
בורא-פעסטער.

* (אונטער זוכנונג געגען איי-
נען אנטעס-עמיטישען דעפוטיר-
טען.) פיעלע לעזער היפען זיך נאך עראינערן,
דאס איז 13. מאי דעוועט יאהרעס איינע מיט-
גלייערע דער איינער-לינגען פארטייא אויף איי-
לאדונג דעם ארטס-פארשטאנדעס נאך צענלעד
גינגען, אום דארט אנלאסליך איינער פאלקס-פיער
דערען צו האלטען. דאך אויך ווער דאס ווארען
אונד זיין פריינד זשינגנדט שטאמאר ווארען
דארט ערשינען, אום דאס אנט-סעמיטישע געווע-
דעל געגען דיא איינער-לינגען צו פעהרעטצען.
עס ענטשטאנד דענן אויך אין פירכטבארער שקאנ-
דאל, אונד דער דעפוטירטע גאבריעל אונד און

וואורדע פאם ראהען פאבלע זאגאר בלויזט געשלא-
גען, וועלכער גענעשטאנד זאגאן אויך אים פאר-
לאמענטע מיט גראסער ליידענשאפטליכקייט פער-
האנדעלס וואורדע. נעסמערן נון האט דער פעסטער
געריכטס-האף געגען זשינגנדט שטאמאר אונד
19 זיינער געזינגונגס-גענאסען דיא אונטערזוכונג
איינעלייעט וועגען, אונד אלטמאדאטיקייט אונד
אייפרייזונג. — שטאמאר איז דער וויכערע מאגן,
דער פיר "פונגעלענשענ" דיא קריציאן ערלענטע.
אהנע איהן קאנגטע דיעועס שטוטצ-בלאטט ניכט
מעהר ערשינען.

* (דאס זיך דאך יעמאנד שאמט
אנטעס-עמיטישען צו זיי!) אונגאריש-הא-
בען וויר בעריכטעט, דאס אין ווענער דומ-טאג-
ריקאנט איינער ביא איהם אנגעשטעלטען יידישען
פערקייפערן דיא שטעללע געקנידעט האט, ווייל זיא
יידישן איז, און פאלגע דעסען באראן קאניגס-
ווארטער דעם מאדען אין אייגענע הוט-געשאפט
ערוויכעטע, אונד דער יידישע הויז-הערר דעם
אנט-סעמיטישען הוט-מאכער דאס לאקאל קנידע-
טע. נון לאסען דיא אנהאבער יענער הוט-
פארביק, דיא העררען פאר אונד צו האבן אין
אללען ווענער אונד בורא-פעסטעס בלאטטערן
הויך אירען דאוואקאמען, דען עריכטאנט-אבע-
ארדענטע דער יאזעף קאפאן, ערקלארען, דאס
זיא קיינע אנט-סעמיטישען זינד אונד דאס זיא ניע-
מאנדעס וועגען זיינער רעליגיאן דיא שטעללע גע-
קנידעט האבען, אויך דאס איז ניכט ריכטיג, דאס
דער יידישע הויז-הערר, געמליך באראן שטעדע-
קא, איהנע דאס לאקאל געקנידעט האט געמיי-
נען, וויר זינד פארה, וועגן הייזטשאנאן אין ווענער
זיינען אנט-סעמיטיסמוס אבלייגעט, וועגן דיעועס
גלייך נור אויס אינטערעסעט געשיעהט, אום דאס
געשאפט פאר איינער שאדונגען צו בעוואהרען.
זאפעל שינט אימעהרין האטאזכע צו זיין, דאס
דיא ערוואהנטען העררען דעם אין אירע שטעהענ-
דען יידישען מאכען דיא שטעללע געקנידעט, נור
זוכען זיא זיך, אום איהר לאקאל ניכט צו פערליע-
רען, אונד אפערענע ריין צו-וואשען, דאס דיא קנידונג
ניכט אנט-סעמיטיסמוס, זאגנערן אויס אנדע-
רען גרינדע פראגאנטע.

* (אויך וויל יודע נבלוט!)
דיא בורא-פעסטער געשאפט-רייזענערן אינארט
אבעלעס אונד אינגאן קעסעטע נבליים
קעהרשען 17. דיעועס אים פארשען נאכט-הויזע
אין אפאלישע און אויף וואו זיא אויף איהר
צימער ערשינען, אום דערפאר 12 אורד נאכטע געווע-
זען זיין, אלס פלאטצליך דיא טהור דעם צימערס
אויפגעריסען וואורדע, אונד אין ווענער מענש-הי-
ניגשטרטע מיט דען ווארטען: "איך וויל יודענ-"

בלוט! — נון בענאן אין דעס פערטער קאמפא צווי-
שען איינע רייזענער אונד דעם איינרינגלינג, וואס
רייזענער געלאנגט עס, דא ער דער שארדערע וואס,
נאך אייניגעס ריינען, דען אמענטמאכער, דער איהם
דאכיא דאס העמד פאם לייבע ריט, צור טהור הי-
ניסצורדאנגען, דיא רייזענער שפערטען נונטעהר
דאס צימער אב, ליעסען צור פארזיכט דאס ליכט
ברענגען אונד האלטען, דא זיא שרייען אונד מאכען
הארטען דיא רעוואלוער הערפאר, נאך קום 10
מינוטען שטימטע איינע נאנצע שאאר אין דיא
טהור אונד עבראך מיט דעם רופע: "אפגע-
איהר יודען!" דיעוועלבע. אונגעפארהר פונגענען דיא
שטאקען בעוואפענטע לייטע וואלטען זיך מיט
צימער איינרינגען, בליענע אבער דער דאך אונד
דער רייזענער, דאס זיא דען ערסטען איינרינגע-
דען ניעדערשעסען, און דער שוועללע, שמשפוארטע
אונד פליבע אויסשאסענד, דיא אנגרייפער ווארען
"קאממאטעס בעאמעט", דער שוואהל-ריכטער זוכטע
הויך ערנסטע ערמאנען דיא רייזענערן פאר טהאמ-
ליכקייטען צו שיטצען, אינצווישען האלטען פאן דיא
שאנדארמערע; אלס אבער דיעווע אנלאנגטע, וואר
דאס נאכט-הויז בעריטע לערע געווארדען, דיא
רייזענער ערשאטטעטען טאגס דארף דיא שטראפ-
אנצייגע. — אלזא אויך זאלבע קאממאטעס בעאמעט
בעזיטצט אונגארן! — געוויס ניכט בענידענע-
ווערט!

* (אנטעס-עמיטישען נבליים הדיך
אין דריטער אינגטאני.) געס-
טערן פעהרהאנדעלע הער דער אבערעס געריכטס-
האף פאלגענעס פאלל: אין שארהידא (זא-
לארע קאממאטעס בראך אין דער נאכט פאם 26
ביו, 21 אויגוסט פאריגען יאהרעס געגען דיא צווייא
דאוועלכט וואהנאפטען יידישען פאמיליען דער
שטורם לאזן, דער וויטוע קארל שטרענג
וואורדען דיא פענסטער צעטרוממעט; זיא מוסטע
מיט אירען ביידען ערוואכענען מאכען אין אונד
איהרעם שוואגער, לודוויג טרענג, אין אין
בייער-הויז פליכטען, אום נאכטען טאנע בעשלאס-
טען דיא אנט-סעמיטישען, דיא יודען אויס שארהידא
אויסצוראטען, עס וואורדע איהנען נעמליך איינע-
רעדעט: "עס זיא דיעס זעצט געשטאממעט, נאכ-
דעם דער קאניג אללע יודען אין דען קראאטישען
הויזאלף פיר דרייא קרייצער דאס פאאר" פערקייפ-
טע, אונד דער קראאטישען ערקלארעט, עס זיא איהם
ניכטס אין דעם געלעדע געלעגען, זיינעמאלבען מאג
מאן און יודען אויסראטען! — אין דערעוועלבען
נאכט וואורדע דיא פאמיליע שטרענג אויס דע-
מינדע פערטרייעבען, איהרע האבזעליגקייטען פער-
ניכטעט, אונד לודוויג שטרענג פאן איינער ראטע
בייער ערשלאגען, דאס בורא-פעסטער שטראפ-

אונד וואר פאן זיינע אויסערארענטליכען טאלענטע זא-
ענטיקייט, דאס ער דעסען עלטערן דען פארשלאג מאכטע,
זיא מאכטע איהרען זאכן יצחק נאנין אויס איבערלאסען,
דאמיט ער צו איהם ציעהע אונד ביא איהם פאללע פער-
פאלעונג אונד וואהונג ערהאלטע.

דיא ארטען עלטערן דעם יצחק ווארען פראף, איינע
זאנע וועניגער צו האבען, אונד ווילליגען דאהער בעייט-
וויליג אין דען וואונג דעם פראמען זי יוסף ליסיס-
באן, זא פערליעס יצחק דאס עלטער-הויז אונד זא פאן
דא אב ווערע דיא קליינע רהל, נאך דיא אנדערען
נאכבארן, ער קייטעטע זיך בען אום ניכטס, אלס אום
זיינע שטודיען.

אכט יאהרע לאנג בליעב אונזער יצחק פערדאן אים
הויזע דעם פראמען אונד האגענעלעהרען נייטע, דער
איהן אין דיא רייכען שטאט-קאמען זיינע אויסגעט איי-
פיהרטע, אונד איהן צור שטרענגעסען פראמיטיקייט אנאי-
פערטען, אונד בעמיהונגען דעם נייטען מאנגעס בליעבען ניכט
אהנע ערפאלג, יצחק איבערפראך דורך זיינע פארשטיטע
אום לערנען אונד זיינע ריינע פראמיטיקייט אללע זיינע ער-
ווארטונגען. . .

ניכט בלאס דען נאנצען טאג, זאגנערן פאללע 21 שטונדען
הינדורף, אפס נאהט ער דרייא טאנע אונד דרייא נאכטע
קיינע שפיווע צו זיך, פרייליך נאב עס דאמאלס אויך זאלבע
מאנער אין אכטפירטאם, וועלכע אין אירע אויסגע-
וואהנליכען פאמיטיקייט מאכטאל וועבען טאנע הינטער
איינאנדער פאסטעטען אונד איהרען ערשאפטען קארפער
טאלליך נור הויך אין באר-שאטיקען, יצחק פערדאן וואר
זעהר בעשריבט, דאס דיעווע קאסייאונגען ניכט
מיטמאכען קאנגטע, דא זיינע נאך ניכט ענוויקעלעך-קא-
פעליכע קראפטע היעפיר ניכט אויסריכען, דאפיר וואר
עס אבער פיר איהן איינע וואהרע וואללוס ט, נאכטע
לאנג אונטערברייכען צו בעטען, דיא ברוסס ווע-
גען פעריגענונג דער זינדיקן וואונד צו שלאגען, אונד זיך דען
קארפער פאם סינאגאגען רענער גייסעל צו לאס-
סען (מלקות) פיר זאלבע ווערען, דיא ער ניע בענאנגען אונד
ניר דעם נאמען נאך קאנגטע.

יצחק פערדאן וואר 21 יאהרע אלט, אלס זיין פראם-
מער לעהרער אין איהן בעסערעס יעניויס הינערישע-
מערטע, אלס דער פאצינליכסטע שילער דעם פערשפאר-
בענען, וואורדע ער פאם נעמידיען-פארשאנדע צור אב-
האלטונג איינער שווער-רעדע (הספד) אויפגעפארדערט. —
אין דער סינאגאגע שפרעכען זאללטע, דאך דער הויך פאן
זיינער אונטערוואהנליכען פראמיטיקייט, זיינער אויספאר-
דענליכען געלעהרהאמקייט אונד זיינער נייטעריכען אויס-
לעונג שווערער ביבעל, אונד תלמוד-שעללען וואר אונ-
טער דען יודען אמסערדאכט זא זעהר פערברייטעט, דאס
לאנגע פאך בענין דעם שווער-רעדע-רעיסעס דיא

בראשית ער איך איינע בענינונסע. מעלענאמע צור פערלעונג, אונטער דענען זיך איך איינע פאן שאנערער בעפאנער, וועלכע פאן דער פער- זאמלונג נאטירליך מיט רוישענדיגע ביפאללע אויפגעקאממען ווארדע. - דאן טראסען דרייא שטארט, בעקאנטע אנט- סעמען, בוישע- האגען, פערטער און דער אויגער פארטעל- קאממען איה, אלע דרייא היעלטען רעדען, וועלכע פאלל שטא- הונגען ווארען געגען דאס יודישע גראם- קאפסאל אונד געגען דיא יודען- פערסען, וואוינטער וואהל אלע פרייהייליכ- געזונטען בלאטטער צו פער- שטעהן זינד, דיעזע טאה- אונד העטצ- רעדען פאנערע נאטירליך אין דער דורך אונד דורך אנט- סעמישען פערזאמלונג בעניטעטערען ביפאלל. - נון ערנירען אבער אין ארבייטע, נאמענס שווארצייגע, דאס ווארט, וועלכער דען אנט- סעמישען צו בעקעמפען ווכטע, קיים יעדאך דאס ער ערסטע אטצע אויספארק, אלס אין אונבעשרייבליכער וויסערלארע ענט- שטאנד, אללעס שרעי דורכאיינאדער; . הונטער פאן דער רעדער- ביהנע, הונטער מיט דיעזען יודען- קנעכט! הניס, הניס מיט איהם! - מעה- רעדע איהם דער פערזאמלונג איילטען אויף דיא רעדער- ביהנע אונד פערזוכטען דען שפרעכער מיט געוואלט הונטערצווייטען. - דער פראוידענט לייטטעט אונז פארליך מיט דער גלאקע, אים דיא רועה הערצוישטעללען, דאך פערנעבענס, דער זומולט ווארדע אימער אונד ערזויכטע וועגן, אלע מעהררעי דער אנווענדערען האנדגרייפלעך ווארדען אונד מיט איה- רען שטארקען פייטען אויף דען ארמען שוואר- צייגע ערבארמניסלאן דריינגעלען, עס מוסטע איינע נאנצע שאר מאניטראסען- דיענער הערבייגעהאלט ווערען, אים דען ארמען מענשען צו שטיצען, דער זאכט פיר זיינע ווארטע געגען דען אנט- סעמיסמוס מיט דעם לעבען האטטע ביסען מיססען, ערסט אלס דיעזער ענדליך דען וואל פערלענען, טראט וועדער רועה אין, נון טראסען ניערדיגע אנט- סעמיטען אים קאנדיראטען פיר דיא אנדערלעס- קאממען אויף, דיא פערזאמלונג ענדעטע מיט דעם רופע: עס לעבען דיא אנט- סעמיטען! ניעדער מיט אללען ליבעראלען מיטליע- דערן דער אנדערלעס- קאממען. . זעהר בעצייכ- נעט איז עס, דאס שאנערער דעם בוישע- אנט- סעמיטען 1000 גולדען צור פארעניגט שטעללעט, אים דיעזען בעטראן אונטער דיא ארמען ווענס צו פערטור- לען, מיט דיעזער 1000- גולדען- נאכט גלויבט דיעזער מענש- אלל דען שמוץ צו צוועקען צו קאננען דער אנלאסליך דער פאן איהם הערפאגערופענען

פערס- פאצעס- פעהראנדלונג איבער זיין פרוואט- לעבען צו מאנע געפארערט ווארדע. פרוואהר! דיא שמוציגע ארט אונד וויזע, ווא ער געגען דיא אייגענע מטטער אונד דיא אייגענע שוועטער פער- פוהר, איינעס ער זיין הויז מיט, אויסגעלאסענען פרויען- צימערן, זאלשע אלל דאס לאסט וך מיט געלד נישט זא ליכט ווענוישען! זאווויט ווא ווענער דעפעשע איבער דאס טרייבען דער אנט- סעמיטען אין דער רעווענצ- שטאדט דער עסטעריישישען רייכסאלשטע, דיא זאכע איזט אללערדיגס זא ערנסט, דאס מאן דער- ארטיגע בעוועגונגען נישט מיט לייכטעם בלוטע הינענהען קאנן, וויר מיססען היערן פאלגענדע בעמערקונגען קניפפען: דער מיניסטער- פראוידענט טיטא האט וויע- דערהאלט בעמאנט, דאס ער פאם רייכסמאנע דיא ערמאכטיגונג פערלאנגען ווירד, געגען דיא אנט- סעמישען העטצער זאלכע מיטעל פארט און אנווערונג צו ברינגען, דאס איהנען אין פיר אללעמאל דיא לוסט צו איהרען פערברעכערישען וויהלעייזען פערנענען זאל, נאמענטליך זאלשע ער אין געזעטן פארלענען, וועלכע דיא אויסשריי- טונגען דער שמוציג- בלאטטער אונשארליך אונד דיא געשווארענע- געריכטע אין פירעס- קלאנען, וועלכע דערארטיגע העטצערייען צום גענענטשטאנען האבען, בעווייטען ווירד! נון ווירד איינעם ווענער בלאטטע געמלעדעט, דאס פארערסט דאס בארשעט, דאן דיא "רעפארם דעם אבער- הויזע" צו פעהראנדר- לונג געלאנגען, ווארדע דער ערוואנטע געזעטן וועגען, בעשראנקונג דער העטצ- פארעסע" קיים אין דיעזער עסטען דעם רייכסמאנע אונטערברייטעט ווערדען דרופטען. - איינע היעזע צייטונג, דאס בורא- פערסען טאג- בלאטט" מעלדעט דאנעיען מיט פאללער בעשטימטהייט, דאס הערר פאן טיטא זיך איינע אנערעט בעזאנען האט אונד דאס געזעטן וועגען בעשראנקונג דער העטצ- פערסעט איבערהויפט נישט מעהר איינבריינגען וויל! - זאלשען דיעזע מעלדונגען זיך בעשטאטיגען, דאן שטיינע עס אללערדיגס זעהר טרויער אים דיא שטעללונג און ווען אין אונזארן! געוואהנליכע קאריעטע האבען דאס טרויערע רעכט, דען ביר- גערן פאר דען וואהלען, נאךדענע בערגע צו פער- שפרעכען אונד דאן פאן אלל דעם נישט צו האל- טען! אלליין אין מיניסטער- פראוידענט דארף זיך מיט דען וואהלען אין זאלך לייכטזיניגעט שפיער טיטער ערלויבען, דיא ווען האבען אנלאסליך דער יוגנטען וואהלען דיא גראסען אפפער נעכראס- אים דער רעניערונג צו איינער גלאנצערען מאיארי- טאט צו פעהרעלפען, דיא זיא עבען אין דער טיטא- רעניערונג דיא זיבערסטע שטיצע געגען דיא דרא-

פאליטישען

דער בעקעהרטע פילאזאף.

- איינע ערצאלונג אויס דעם 17. יארהונדערטע - (15טע פארטעטעטונג)

פאן רייט אונד געוויסענס, ביסעט געפאלטערט, שווא- רען דיא נעמטער מיינע געווארדענען שטאלצען עס זיך זעלבסט הייסליך צו, ניע מעהר האכטיהייט, ניע מעהר שטאלצן זיין! אונד ווא שטעטער דיא, ווען דער ליעב נאכט און זיינע אונטערפארליכען וויזוהייט זיך אינמאל דורך דיעזע אויגעבליקליכע רייט דער האכטוהינען געלד- מענשען אין זיינע שטראסע- געריכטע נישט שטארקען לאסט! ווא ערליכען דיא רמאלס, ווא איילען דיא דיא איהן דיא מארקטע, אויף דיא אפפענען בלאטצע, ווא ווכען דיא דיא איינען אויף, דאס דיעזע נור אום נאכטע ערלויבען דיא נע- שטענענען אלמאזען פאן איהנען שטעלע גענוענענענענען, דאמיט דיא היעדורך פאם אונגליקע געשעטע ווירדען! . . יא, יא! אין זאלכען שיעקענס- צייטען געווינען דיא איסקע, הונגענדען לייטע בייא דען רייכען געלד- מענשען נאר זעהר אן אנוועקען, און יערעס בעשטלעך, דען ווא זאכט פאן איהרע טרויע געווינען, ערליכען דיא נון איינע פיר- שפרעכער, דער בייא נאכט פיר דיא גנארע פערלעהט פיר איהרע ביהעריגע הערצלאזיקייט, פיר איהרע נישטוויירדיגע זעלבסט- רוכט! ווא שטאלצען דיא דיא קניע, ווא וואקנען דיא, דיא פריהער זא קראפטען געשטאלטען, דיא אימער מיט שטאלצען איבערשאטונג דעם מענשליכען גליקעס איהר הויפט נאר זא האך טונגען, אלס וואהלשען דיא דען הייסעל שפירמען!

אונד קיים איהם דיא שווארצע וואלען ווען, דיא זיט- צען זיא וועדער מיט דעם רוכט, שטאלצען לאכעלן אין דען פייטען עוויכטען! דיא שטעללען אין זיך וועדער נאנץ ערשטיינס, ווען דער ארעט נאכבאר עס זיך ערזויסטעט, זיא פריינדליכער צו נייסען, דיא געפאהר איזט נאנצליך פערנעסען, דער שטאלצן, דער אייגענדיקעל, דער האב- טוסה, זיא ווייזען זא לאנגע בוי עס דעם לייכען נאכט געפאללט, ניערדיגס זיינע וועלט- פייטע צו שווינגען. . . אלליין ווא דער דרוק אין אללעטייגער איהם, דיא קאנן דאך אין דער ברוסט דעם אייגענעלען פיר דיא ווער קיינע איבערזעהונג אויפשויען, אונד ווא ווירד דער נעמיין- זאכע דרוק געבאפטער עסטפרינען, אלס ענען אונטער דיא ווען אין איהרעם וועג- פערטעל, דער האט פאן דער אייגענוועלט האלט ווא אונטער אינאדער עפעס פערטער דען. דיא גענוואכטע צוויי- טויער, דארינען פערשלאנגען האט עס בעוויקסט, דאס יעדער וועט דאס אונגליק זיינעם גלוי- בענס- ברויערס איינליך מיטעספרינעט, דעס האלב בילדעט דיא געזאמטע יודענהייט איינע פאמיליע, יעדער קענטע דיא ארען; דער נרייו לאכעלע פריינד בייא דער געכורט איינען יודישען קרענס; דיא קינד וויינט שמערצ- ליך ביים טאדע איינעם נרייועס, אבנליך דערוועלכע איהרס אויך אים ענטפערנסטען נישט פרוואהרט וואר, עס בילדען דיא ווען לויטער ברידער אין איינעם הויזע, אים יודען פיערעל נישט עס קיינען פערמערן, זאק עס, דאס לאה אונד עס אנדערס איינאנדער וויס יאהרען קאנטען; זאק עס, דאס דער זאךן לאהס, אונטער זיחק פערדאך, אונד דיא היבשע רחל